

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ: ΕΛΛΗΝΙΚΑ, ΓΑΛΛΙΚΑ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ, ΙΤΑΛΙΚΑ.*

Abstract

'Youth talk' (Jugendsprache, parler jeune, lingua dei giovani) is an age-specific variety much discussed in several European countries. The paper offers a review of recent research findings on Greek, French, German and Italian youth talk, focusing on common features and tendencies. Cross-linguistic similarities are traced down i.a. in word formation types, intensification means, formulaic expressions, and borrowing.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 90 η γλώσσα των νέων [ΓτΝ] αποτελεί ζήτημα στα ελληνικά μέσα ενημέρωσης και την κοινή γνώμη, όπως ακριβώς συνέβη την περασμένη δεκαετία στον ευρωπαϊκό χώρο.¹ Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες το δημόσιο ενδιαφέρον κέντρισε και το επιστημονικό ενδιαφέρον, και η ΓτΝ έγινε αντικείμενο έρευνας.² Στην Ελλάδα η επιστημονική μελέτη της ΓτΝ παραμένει ουσιαστικά ερευνητικό ζητούμενο.³ Ο στόχος αυτής της εργασίας είναι μια πρώτη σύνοψη κοινών στοιχείων και τάσεων της ΓτΝ στα Ελληνικά (ΝΕ), Γαλλικά (ΓΑ), Γερμανικά (ΓΕ) και Ιταλικά (ΙΤ). Η εργασία στηρίζεται σε μια συστηματική επισκόπηση της ευρωπαϊκής έρευνας (δες βιβλιογραφία) καθώς και σε πρόσφατες έρευνες στα γερμανικά (Androutsopoulos 1997) και τα ελληνικά (Iordanidou/ Androutsopoulos 1996), από τις οποίες προέρχονται και τα περισσότερα παραδείγματα. Μετά τον ορισμό του ερευνητικού αντικειμένου (1.) θα σκιαγραφήσω τις κεντρικές κατηγορίες του λεξιλογίου της ΓτΝ (2.) και θα περάσω στη συνέχεια σε επιλεγμένους τομείς σύγκρισης (3.).

1. Το ερευνητικό αντικείμενο

Σύμφωνα με το κοινωνιογλωσσολογικό θεωρητικό πλαίσιο της "ηλικιακής διαβάθμισης" (Age Grading, δες μεταξύ άλλων Romaine 1984, Cheshire 1987, Chambers 1995), σε διάφορα στάδια ζωής (κοινωνικές ηλικίες) αντιστοιχούν

χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στη νεανική ηλικία. Στην ευρωπαϊκή έρευνα που εξετάζεται εδώ, "ΓτΝ" νοείται ως ευρύτερος γενικός όρος γλωσσική ποικιλία που χρησιμοποιείται από μια μεγάλη μερίδα νέων συνθήκες κοινωνικής εγγύτητας και ιδιωτικής επικοινωνίας. Η ΓτΝ αφορούν στη γλωσσική συνείδηση της γλωσσικής κοινότητας, αποτελεί αντικείμενο γλωσσικών στάσεων (language attitudes) και αντικείμενο μίμησης, στα ενημέρωσης και αλλού.

Οι κοινωνικές-πολιτισμικές συνθήκες διαμόρφωσης και χρήσης της ΓτΝ είναι η κοινωνικοποίηση στην ομάδα συνομηλίκων και η συμπεριφορά σε μία νεανική κουλτούρα με επίκεντρο την καλλιτεχνική έκφραση και διαμόρφωση του ελεύθερου χρόνου. Η συμμετοχή σε μια νεανική κουλτούρα προσφέρει πρότυπα και συνεπάγεται νόρμες συμπεριφοράς: ομιλητικές προτιμήσεις στην εμφάνιση, την πολιτιστική κατανάλωση, τις καθημερινές συνήθειες, τα στέκια, την κοσμοθεωρία, τη γλώσσα. Η τάση των νέων για γλωσσική διαφοροποίηση μπορεί λοιπόν να χαρακτηριστεί, σε συμφωνία με τους Le Page/Tabouret-Keller (1985), ως "πράξη ταυτότητας": συμβολίζει επιθυμία συμμετοχής και αναγνώρισης σε συγκεκριμένα κοινωνικά επίπεδα καθώς και μια συγκεκριμένη στάση απέναντι στον κόσμο.

Απο γλωσσολογική σκοπιά, οι ΓτΝ δεν είναι αυτονόμα γλωσσικά (υπο)συστήματα, αλλά σύνολα συνεμφανιζομένων ιδιαιτεροτήτων, που αγγίζουν τον "σκληρό πυρήνα" της γλωσσικής δομής. Πρόκειται για λεξιλογικές-φρασεολογικές, εν μέρει και μορφολογικές ιδιαιτεροτητές καθώς και για ιδιαίτερους τύπους γλωσσικής χρήσης και πραγματολογικών γλωσσικών πράξεων (δες και Levinson 1988). Ας σημειωθεί, ότι στο στάδιο έρευνας η ηλικιακή κατανομή του γλωσσικού υλικού δεν είναι πάντα σαφής. Συχνά αποδεικνύεται ότι πολλά απ' τα στοιχεία που χαρακτηρίζονται ως ΓτΝ δεν είναι στην πραγματικότητα περιορισμένα σε μια ηλικιακή ομάδα, αλλά απαντούν στην καθομιλουμένη γενικότερα. Το γεγονός που μας επιτρέπει να χαρακτηρίσουμε τη ΓτΝ ως γλωσσική ποικιλία, είναι ότι σε προφορικά και γραπτά κείμενα νέων θα μπορούσαν να εντοπιστούν στοιχεία από διάφορα επίπεδα περιγραφής, που ανήκουν σε άλλες ηλικιακές ομάδες.

Η εμπειρική συλλογή γλωσσικού υλικού και η μεθοδική περιγραφή της ΓτΝ είναι, σε διεθνές επίπεδο, όχι ακόμη ικανοποιητικές. Περισσότερες μελέτες εξαντλούνται στην καταγραφή και ταξινόμηση στοιχείων του λεξιλογίου, σαν πηγές υλικού χρησιμοποιούνται περιοδικά, ερωτηματολόγια και, σπανιότερα, συνομιλιακό υλικό. Ελάχιστες μέχρι τώρα ποσοτικές-συσχετιστικές έρευνες ασχολούνται

...από μέρος της προσηφιακής έρευνας ακολουθεί εθνογραφικό-πραγματολογικό προσανατολισμό και καταπιάνεται με συνομιλιακές στρατηγικές της νεανικής επικοινωνίας (δες OBST 1989, Schlobinski/Kohl/Ludewigt 1993). Ένα άλλο σημείο ενδιαφέροντος είναι η χρήση και λειτουργικότητα του ιδιαίτερου λεξιλογίου των νέων στη διάδραση και σε διάφορα είδη κειμένου (Androutsopoulos 1997).

Οι υποθέσεις και οι στόχοι μιας συγκριτικής έρευνας της ΓτΝ έχουν εξωγλωσσικά και ενδογλωσσικά σημεία αναφοράς. Από εξωγλωσσική σκοπιά, η αυξανόμενη διεθνοποίηση της νεανικής κουλτούρας οδηγεί στην υπόθεση, ότι βιώματα της νεανικής ηλικίας που είναι ανεξάρτητα από την εθνική προέλευση, εκφράζονται γλωσσικά με συγκλίνοντες τρόπους. Από ενδογλωσσική σκοπιά έχει επανειλημμένα διαπιστωθεί ότι μη-πρότυπες ποικιλίες (αργκό και περιθωριακά ιδιώματα) διαφόρων γλωσσών παρουσιάζουν αξιοπρόσεχτες ομοιότητες σε μορφολογικό-σημασιολογικό επίπεδο, με αποτέλεσμα να γίνεται λόγος για "καθολικά χαρακτηριστικά" μη-πρότυπων ποικιλιών, με την έννοια, βέβαια, μιας εμπειρικής γενίκευσης.⁴ Τίθεται, λοιπόν, κατά τη γνώμη μου ένα διττό ερώτημα: αφενός, αν οι επικοινωνιακές ανάγκες που χαρακτηρίζουν τον ιδιαίτερο μικρόκοσμο των νέων και της νεανικής κουλτούρας εκφράζονται γλωσσικά με παρόμοιους τρόπους από χώρα σε χώρα αφετέρου, αν οι ΓτΝ διαφοροποιούνται από άλλες ποικιλίες της εκάστοτε γλώσσας κατά παρόμοιους δομικούς τρόπους. Με βάση τις υποθέσεις αυτές, η συγκριτική έρευνα καλείται να καταδείξει κατηγορίες περιγραφής της ΓτΝ που ισχύουν ανεξάρτητα από την εθνική γλώσσα-βάση.

2. Γενικά χαρακτηριστικά του λεξιλογίου

Το κύριο χαρακτηριστικό της ΓτΝ είναι ασφαλώς η πληθώρα νέων λέξεων και εκφράσεων. Τα κριτήρια για την ταξινόμησή τους είναι τόσο δομικά (τρόποι σχηματισμού) όσο και λειτουργικά (σημασιολογική-επικοινωνιακή λειτουργία). Οι μέχρι τώρα συγκριτικές έρευνες και η συγκριτική επισκόπηση οδηγούν στο συμπέρασμα, ότι το ιδιαίτερο λεξιλόγιο των νέων επικεντρώνεται σε ορισμένους "εύφορους" σημασιολογικούς τομείς, που είναι λίγο-πολύ κοινοί για όλες τις γνωστές ΓτΝ. Σε γενικές γραμμές βρίσκουμε άφθονες λέξεις και εκφράσεις που έχουν να κάνουν με τα κεντρικά ενδιαφέροντα της νεανικής κουλτούρας και με βιωματικές-κοινωνικές εμπειρίες σημαντικές για τους νέους: μόδα, διασκέδαση, μουσική, σεξουαλικότητα, αλκοόλ, μηχανές, σχολείο, κτλ. Η ΓτΝ δεν θα πρέπει να ταυτίζεται με ειδικά λεξιλόγια (π.χ. των μηχανόβιων), καθώς

ζητήματα, όπως δείχνουν τα ΝΕ παραδ. (1α)-(1δ). Ένα σημαντικό μέρος του ιδιαίτερου λεξιλογίου των νέων αφορά χαρακτηρισμούς ανθρώπων και κοινωνικές τυποποιήσεις, σε σχέση (μεταξύ άλλων) με εμφάνιση, ευφυΐα και βλακεία, χαρακτήρα και συμπεριφορά, ενδιαφέροντα και ρεύματα της νεανικής κουλτούρας (1α). Ένα άλλο τμήμα του λεξιλογίου μπορεί να ονομαστεί "εγωκεντρική αναφορά", καθώς αναφέρεται σε ψυχικές και ψυχολογικές καταστάσεις, επιθυμίες, προτιμήσεις και απέχθειες (1β). Χαρακτηριστικές είναι οι πολυάριθμες αξιολογικές εκφράσεις με πρωτοτυπική σημασία [καλό / κακό] (1γ) και οι επιτακτικές εκφράσεις με πρωτοτυπική σημασία [πολύ] (1δ).

- (1α) φόλα (=άσχημη), κάμπια (το ίδιο), στόκος (=χαζός), τυρί (=καθωσπρέπει), ψάρι (=εύπιστος), λαπάς (=μαλθακός), ξιδάκιας (=αλκοολικός), πανκιά (οπαδός του punk), ασιντάς (=οπαδός του acid), χαρντοκράς (=οπαδός του hardcore), σκινιάς (=skinhead).
- (1β) συφιλιάζομαι (=εκνευρίζομαι), ξερνάω (=αδιάζω), νταουνιάζομαι (=καταθλίβομαι), τραβάω κουπί (=τα βρίσκω δύσκολα), τρώω πακέτο (=αποτυγχάνω, εξεπατώμαι), καρφώνομαι (=προδίδομαι), τραβιέμαι (=αναζητώ, τριγυρνάω)
- (1γ) τζάμι, αστέρι, μπόμπα, ψώνιο, σύρμα, ζόρικο, σούπερ, αφασία, ζόρικα, λέει, σκοτώνει, γαμάει και δέρνει, έγραψε
- (1δ) με τρέλα, με τα όλα, του θανατά, μπουτ, και γαμώ, και πολύ [+ ΟΥΣ/ΕΠΘ], στο πολύ [+ ΕΠΘ]

Οι διαδικασίες δημιουργίας και ανανέωσης του slang λεξιλογίου μπορούν κατά τους Andersson/Trudgill (1992:82επ.) να διακριθούν σε τρεις κατηγορίες: α) σχηματισμός νέας λεξικής μονάδας, β) μεταβολή (σημασιολογική ή μορφική) υφιστάμενης λεξικής μονάδας, γ) δανεισμός. Καθώς η μορφική μεταβολή και ο δανεισμός θα εξεταστούν στο απόσπασμα 3., θα ακολουθήσουν εδώ παρατηρήσεις πάνω στο σχηματισμό νέων λέξεων και την αλλαγή σημασίας.

Όπως δείχνουν τα παραδείγματα στο (1), πολλές λέξεις των νέων είναι σημασιολογικές νεολογίες.⁵ Η ταξινόμησή τους γίνεται συνήθως με βάση τις κλασικές ρητορικές κατηγορίες (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή κτλ.). Τυπικό συγκριτικό παράδειγμα είναι η μεταφορική χρήση κυρίως ονομάτων με υποτιμητική σημασία: ΝΕ Λάκης, Τζόννης, Κάθριν, ΓΕ El Heini, Heinz, Olaf. Μια παραγωγική τεχνική ανανέωσης του λεξιλογίου που στηρίζεται στην αλλαγή σημασίας είναι η συνωνυμική έλξη: Η μεταφορική χρήση μιας λέξης-πρότυπο οδηγεί στη μεταφορική χρήση της

νική αυτή εφαρμόζεται σε μονολεκτικές λεξικές μονάδες, αλλά κυρίως σε στατικά μη-μονολεκτικών εκφράσεων.

NE	καρφί (=προδότης)	>	πρόκας
	μου τη βιδώνει	>	μου την καρφώνει
	κανω καμάκι	>	κανω πηρούνι
	γίνομαι αλοιφή (=μεθάω)	>	γίνομαι κρέμα

das ist der Hammer (=σφυρί) > *das ist der Axt* (=τσεκούρι) 'είναι φοβερό'
das ist mir Wurst (=λουκάνικο) > ...*Banane* (=μπανάνα) 'μου είναι αδιάφορο'
volle Kanne (=γεμάτη κανάτα) > *volle Pulle* (= ... μπουκάλα) 'με τα όλα'

Ενδιαφέρον έχει κινηθεί η περίπτωση της αλλαγής σημασίας μαζί αλλαγή της σύνταξης του ρήματος (δες Albrecht 1993, Verdelhan-Bourgade 20). Βρίσκουμε νέα απρόσωπα όπως NE παίζει/παίζουν (3α), νέα τοπαθή και στις τέσσερις γλώσσες (3β), νέα αμετάβατα όπως π.χ NE άνω (3γ), και μεταβατικά όπως ΓΑ *assurer* (3δ). Ειδικά στα NE έχουμε νέες ματικές εκφράσεις με την προσθήκη μιας (σημασιολογικά κενής) τωνυμίας σε αιτιατική και ταυτόχρονη αλλαγή σημασίας: το πάω (=μου έσει), τα φτύνω (=εξαντλούμαι), τη λέω (=κατακρίνω). Όπως δείχνουν τα ραδείγματα, ο συνδυασμός σημασιολογικής και συντακτικής μεταβολής νει μερικά από τα βασικότερα ρήματα της κάθε ΓτΝ.

- α) NE παίζει (3.εν/3.πλ) (=συμβαίνει): Τι παίζει σήμερα; Παίζει τίποτα;
- β) NE σπάζομαι (=εκνευρίζομαι): Σπάστηκα με την πάρτη σου
 ΓΑ *planter* (=φυτεύω) > *se planter* ("φυτεύομαι", παθαίνω ατύχημα)
 ΓΕ *geben* (=δίνω) > *sich etw. geben* (=αντιλαμβάνομαι, παίρνω, κάνω)
sich die Pille geben (=παίρνω χάπια), *sich ein Konzert geben* (=βλέπω μια συναυλία)
 IT *fare* (=κάνω) > *farsi* (=αντιλαμβάνομαι, παίρνω, "μου κάνω")
che musica ti fai? (=τι μουσική ακούς;)
- γ) NE κλάνω (μεταβ.) (=παρατάω, εγκαταλείπω, περιφρονώ)
 Μ' έχεις κλάσει τελείως.
- δ) ΓΑ *assurer* (μετ.) (=εξασφαλίζω) > (αμετ.) (=τα καταφέρνω, είμαι καλός)
ça a vraiment bien assuré.

Οι παραγωγικοί τύποι σχηματισμού της ΓτΝ αφορούν τόσο το ρηματισμό λεξικών μονάδων όσο και φρασεολογικά δομικά σχήματα. Θα ιστοριστώ εδώ στα επιθήματα παραγωγής. Σε γενικές γραμμές, η ΓτΝ χρησιμοποιεί παραγωγικά επιθήματα της κοινής γλώσσας και τα συνδυάζει με μαρκαρισμένες βάσεις, π.χ. NE *down* > νταουνιάζω, ξίδι (=αλκοολ) >

μετρο σύγκρισης την κωδικοποίηση) δεν ανήκουν στην πρότυπη ποικιλία (δες και 3.1.). Για τα NE ως αναφερθούν τα επιθήματα -όβιος, -άνος και -ι που είναι παραγωγικά στην ενσωμάτωση αγγλισμών. Στα ΓΕ έχουμε τα επιθήματα -ι και -ο που παράγουν ονόματα προσώπων, στα ΓΑ πρόκειται για το επίθημα -os και για τα λαϊκά-αργκοτικά επιθήματα -asse και -ard. Για τη IT αναφέρεται η χρήση διαλεκτικών επιθημάτων και η χρήση ισπανικών επιθημάτων όπως -dor/-ador, -os, -tero.

- (4) NE -όβιος κλαμπ > κλαμπόβιος, μπίρα > μπιρόβιος, παρτι > παρτόβιος
-άνος μπάριμαν > μπαρμάνος, χούλιγκαν > χουλιγκάνος
-ι *hardcore* > χαρντκόρι, *gun* (=σύριγγα) > γκάνι, ντίλερ > ντιλέρ
- ΓΑ -ard *zone* (=προάστεια) > *zonard*, *gueule* (=φάτσα) > *gueulard*
-asse *blond* > *blondasse*, *con* > *conasse*
-os *ça craint* (=είναι άσχημο) > *craignos* (=άσχημο)
- ΓΕ -i *schick* (=σικ, κομψός) > *Schicki*, *blöd* (=βλαμμένος) > *Blödi*
-o *labil* (=ασταθής χαρακτήρας) > *Labilo*
- IT -os *la cinghia* (=ζώνη) > *i / los cinghios* (=Νοτιο-Ιταλοί)
lo schianto (=χτύπημα) > *li / los Skiantos* (=οι τυπάδες)

3. Επιλεγμένοι τομείς σύγκρισης

3.1. Τύποι μετάπλασης

Με τον όρο αυτό συνοψίζω τη δημιουργία ενός παράλληλου λεξιλογίου μέσω της τροποποίησης του σημαίνοντος. Το φαινόμενο αυτό χαρακτηρίζει τις αργκό γενικότερα⁶ και αποδεικνύεται ιδιαίτερα δημοφιλές στις σημερινές ΓτΝ. Η εφαρμογή δύο ή περισσότερων τύπων μετάπλασης σε ένα λέξιμο δίνει παραλλαγές, όπως π.χ. φρικιό > φρίκος / φρίκουλας, πρέζα > ζα / ζαπα / ζαπ / ζουζού, ταιγάρο > ταιγαριά / γάρο / γαροτσι, που χαρακτηρίζουν τη έντονη τάση της ΓτΝ για πολυμορφία.

Ένας πρώτος τύπος μετάπλασης είναι τα "παρασιτικά" επιθήματα. Τούτα αντικαθιστούν ένα υφιστάμενο επίθημα ή μορφολογικό τεμάχιο (π.χ. NE μπιρ-α > μπιρ-όνι) ή απλά προστίθενται χωρίς λειτουργική σημασία (π.χ. ΓΑ *chic* > *chic-os*). Η εφαρμογή τους επιφέρει συχνά αλλαγή του αριθμού συλλαβών, του τονισμού, στα NE και του γραμματικού γένους. Στα ΝΙ πρόκειται για τα επιθήματα -όνι, -ίδια (μονο πληθ.), -ιά (για αντικείμενα), καθώς και για διάφορες αλλαγές γένους του τύπου ιασάκι > ιάσακος κολληπτός > κολληπτάρι. Από τα ΓΑ και τα ΓΕ ξεχωρίζουν τα επιθήματα ΓΕ

ετάπλασης, τήν αποκοπή.

- i) NE -όνι *πρεζάκι* > *πρεζόνι*, *τσάτσος* > *τσατσόνι*, *μπίρα* > *μπιρόνι*,
-ίδια *μάπες* > *μαπίδια*, *μπουνιές* > *μπουνίδια*, *σουτιές* > *σουτίδια*
-ιά *τσιγάρο* > *τσιγαριά*, *φραπές* > *φραπεδιά*
ΓΑ -ο *frère* > *fréro*, *stupide* > *les textes stupido*
-os *nul* > *un peu nullos*, *tranquille* > *tranquillos*, *lourd* > *un morceau lourdos*
-oche *cinéma* > *cinoche*
-oc *elastique* > *elastoc*, *plastique* > *plastoc*, *métallique* > *métallic*
ΓΕ -ο *geil* > *geilo*, *klar* > *klaro*, *toll* > *tollo*, *brutal* > *brutalo*
-mann *Basser* > *Bassmann*, *Franzose* > *Franzmann*
-inger *Asi* > *Asinger*, *pleite* > *pleitinger*, *Pils* > *Pilsinger*

Ο δεύτερος τύπος μετάπλασης είναι η αποκοπή (truncation, clipping), για δομική δυνατότητα που απαντά σε όλες τις νεανικές ποικιλίες που εξετάζω. Ιδιαιτερότητα της NE ΓτΝ είναι η τάση για αποκοπή της αρχής της λεξικής μονάδας (π.χ. *μπάτσος* > *τσος*), ενώ η αποκοπή του τέλους της λέξης π.χ. *χούλιγκαν* > *χούλι*) είναι σπανιότερη.⁸

- 6) NE *φαρμακείο* > *κειο*, *πρεζάκι* > *ζάκι*, *τάληρο* > *λίρο*, *ματσωμένος* > *ματσό*
ΓΑ *musique* > *zik*, *sensationell* > *sensa*, *fanatique* > *fana*, *atmosphère* > *atmos*, *alcooolique* > *alco(o)lo*
ΓΕ *Asozialer* > *Aso*, *Alkoholiker* > *Alki*, *Shizophrene* > *Schizo*
IT *benzina* > *benza*, *biblioteca* > *biblio*, *in paranoia* > *in para*, *eroina* > *ero*

Πολλά προϊόντα αποκοπής συνοδεύονται από κάποια μορφολογική τροποποίηση (7). Κοινή είναι η τάση για επιθηματοποίηση, με διαφορετικά παραγωγικά μοντέλα ανα γλώσσα (NE *-άκι*, ΓΑ *-ο/-ος*, ΓΕ *-ι/-ο*, IT *-ο*). Χαρακτηριστικός για τα NE είναι ο συνδυασμός αποκοπής και διπλασιασμού (π.χ. *φούντα* > *φου-φου*), τον οποίο δεν βρίσκουμε σε άλλες γλώσσες.

- (7) NE *ταβόρ* > *ταβοράκια* > *βοράκια*, *τριπ* > *τριπάκι* > *πάκι*, *φιξ* > *φιξάκι* > *ξάκι*, *ρουφιανος* > *ρουφ ρουφ*
ΓΕ *Student* > *Studi*, *Kassette* > *Kassi*, *Zigarette* > *Ziggi*, *Faschist* > *Fascho*
ΓΑ *fachiste* > *facho*, *alternatif* > *alterno*, *gratuit* > *gratos*, *directément* > *diréctos*
IT *pesante* > *peso*, *spinello* > *spino*

φωναμάτων), είναι παραγωγικός στα NE και τα ΓΑ. Εφαρμόζεται σε ΟΥΓΕ, ΕΠΘ και ΡΗΜ, καθώς και σε σύντομες φράσεις-κλειδιά (π.χ. *Παίζει τίποτα* > *Ζεπί ποτατί*). Λεξικοποιημένα και πολύχρηστα προϊόντα αντιμετωπίζονται επιδέχονται πρόσθετες μορφολογικές μετατροπές: αποκοπή και μετατροπή σε μονοσύλλαβο (8β), μαρκάρισμα πληθυντικού στα ΓΑ και μαρκάρισμα γένους στα NE (8γ).

- (8α) NE *πούστης* > *στησπού*, *λεφτά* > *φταλέ*, *τσιγαρο* > *γαροτσι*, *αμάξι* > *ξιαμά*, *καπότα* > *ποτακά*, *γκόμενα* > *μεναγκό*, *μαύρο* > *βρομά*
ΓΑ *mec* > *keum*, *famme* > *meuf*, *slic* > *keuf*, *bizarre* > *zarbi*, *beaucoup* > *koubo*, *disque* > *skeud*, *punk* > *keupon*, *lourd* > *relou*
(8β) NE *πρέζα* > *ζαπρέ* > *ζαπ*, *φράγκα* > *γκαφρά* > *γκαφ*
ΓΑ *bête* > *tebé* > *teub*, *bouffe* > *febou* > *feub*, *bisou* > *zoubi* > *zoub*, *zobard* > *bargeot* > *barge*, *manger* > *geman* > *gem*
(8γ) NE *μαλάκας* > *λακασμά* > *λακαμάς*, *τρελός* > *λοστρέ* > *λοστρές*.
ΓΑ *mec* > *keum* > *kemmes / kemmos*

3.2. Μορφοσύνταξη

Η ΓτΝ χαρακτηρίζεται από μια "ελαστικοποίηση" των συντακτικών χρήσεων του λεξιλογίου, φαινόμενο που συνδέεται άμεσα με τη μετατροπή (conversion, zero-derivation), την αλλαγή μέρους του λόγου χωρίς μορφολογικό μαρκάρισμα. Προκειμένου για τη γλωσσική πράξη της αξιολόγησης, οποιοδήποτε λέξημα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κατηγορούμενο της συνδετικής πρότασης. Όπως δείχνουν τα παραδ. στο (9) βρίσκουμε σε ρόλο κατηγορουμένου ονοματοποιίες (NE *τσίου* επιφωνήματα (NE *ώπα*), (μεταφορικούς) χαιρετισμούς (NE *γεια σου* συνομιλιακά μόρια (ΓΕ *naja*), ρηματικές ρίζες (που συνήθως χρησιμοποιούνται ως επιφωνήματα), επιτακτικά μόρια (ΓΑ *très*, *trop*, *mega*):

- (9) NE *το άτομο είναι τσίου / ώπα* (=είναι τρελός)
τελείως γεια σου ο τύπος (=δεν είναι στα καλά του)
ΓΕ *Das Escape ist so naja* [*naja*=εκφράζει περίσκεψη]
Der ist doch dermaßen Gähn, daß ..[gähn < gähnen 'χασμουριέμαι']
ΓΑ *il est très / ce mec est trop* (= παραείναι)
IT *è mega* ['è stupendo' (=είναι υπέροχο)]

Ιδιαίτερα παραγωγικός στη NE, ΓΑ και ΓΕ ΓτΝ είναι ο τύπος της μεταφορικής μετατροπής, όπου μεταφορικά ΟΥΓΕ έρχονται να παίξουν ρόλο

υνδεδειγμένες προτάσεις δεν δέχονται προσδιοριστή, είναι παραφράσιμα με ξιολογικά επίθετα και μπορούν να τροποποιηθούν με επιτακτικά μόρια (10).¹⁰ Ορισμένες μετατροπές μπορούν να λάβουν και θέση επιρρήματος ή πηθτικού προσδιορισμού (11). Αυτή η συντακτική χρήση προϋποθέτει τη ρήση ως κατηγορούμενο (δες Androutsopoulos 1997).

- 10) NE η ταινία είναι πατάτα (=κακή, απαίσια)
μια διακόσμηση πολύ τζάμι (=καλή, εξαιρετική)
ΓΑ *le texte sur les tags est vraiment bidon* (=κυριολ.: δοχείο)
c'est caviar (κυριολ.: χαβιάρι)
ΓΕ *Berlin is ja mit Fußball voll scheiße* (κυριολ.: σκατά)
Die Leserbriefе sind diesmal Kult (κυριολ.: λατρεία)
- 11) NE ψώνιο φάση / αστέρι γκόμενα / σύρμα φούντα/ πολύ μάπα ταινία.
ΓΑ *morceaux cartons / lyrics bétons / punk délire/ une jaquette très classe*
ΓΕ *klasse Zeichnungen / die klasse Mucke / Die Dinge sehen scheiße aus*

Όχι μόνο η αξιολόγηση, αλλά και η επίταση διακρίνεται στη ΓτΝ από ιδιαίτερη ζωτικότητα. Τούτο φαίνεται αφενός στην υπεραφθονία επιτακτικών στοιχείων (προθημάτων, μορίων, συνταγμάτων), αφετέρου στην κατάπαυση ανανέωσή τους, που επιτυγχάνεται με μετατροπή, διεύρυνση της κατανομής ή δανεισμό. Στη ΓΑ ΓτΝ έχουμε για παράδειγμα τη χρήση του ΟΥΣ *genre* σαν επιτακτικό μόριο: *elle est genre belle* (=elle est très belle).¹¹ Στη ΓΕ ΓτΝ το μόριο *voll* ενισχύει όχι μόνο ΟΥΣ και ΡΗΜ, όπως στην πρότυπη ποικιλία, αλλά και ΕΠΘ. Στα ΝΕ και τα ΙΤ, ο ποσοτικός δείκτης *ολύ / molto* επεκτείνει την κατανομή του σε ΟΥΣ και λειτουργεί σαν επιτακτικό-αξιολογικό μόριο. Έτσι μπορούμε να μεταφράσουμε στη ΓτΝ την ιταλική φράση *molto ragazza* με την ελληνική *πολύ γκόμενα*.¹² Στην ΝΕ και τη ΓΕ ΓτΝ παρατηρείται η χρήση άκλιτων επιτακτικών μορίων σε θέση πηθτικού προσδιορισμού. Στα ΝΕ πρόκειται για τον ιδιοματικοποιημένο ηματικό τύπο *γαμώ*: *έχει ένα γαμώ τραγούδι* (=πολύ καλό, φοβερό). Στα ΓΕ πρόκειται για τον συνώνυμο του αγγλισμό *fucking*: *die fucking Hausarbeit*. Στη ΓΑ ΓτΝ (όπως εξάλλου και στα Αγγλικά) έχουμε την εξάλειψη του πηθτικού μορφήματος: *ça chauffe terrible* (αντί *terriblement*), *il assure total* (αντί *totalement*).

Μια συντακτική καινοτομία της επίτασης στη ΝΕ και ΓΕ ΓτΝ είναι η καθιέρωση της σειράς όρων [επιτακτικό μόριο - οριστικό άρθρο - ονομαστική φράση]. Στα ΝΕ πρόκειται για τον συνδυασμό *και γαμώ*, που έπει το ΟΥΣ-κεφαλή στην ΑΙΤ πληθυντικού (*πολύ καλή φάση > και γαμώ φάσεις*). Στα ΓΕ η εν λόγω συντακτική θέση δέχεται στην πρότυπη ποικιλία μόνο τροπικά επιρρήματα (π.χ. *sicher, leider*) και αποχρωτικά μόρια

Και στις δύο περιπτώσεις μπορεί να μιλήσει κανείς για μια επέκταση συντακτικών δυνατοτήτων της επίτασης.

- (12) NE πολύ ωραίο παιδί > (και) γαμώ τα ωραία παιδιά
ΓΕ *eine sehr schöne Frau > voll die schöne Frau*
NE πολύ γέλιο > (και) γαμώ τα γέλια
ΓΕ *ein voller Erfolg > voll der Erfolg*

Σαν χαρακτηριστικά της επίτασης στη ΓτΝ ας σημειωθούν τελειονιστικός υπερθετικός (π.χ. ΝΕ *το καλύτερο*, ΓΕ *das einzigste*) και τονισμένο οριστικό άρθρο στα ΝΕ (δες Apostolou-Panara 1995). Συνολικά παραπάνω στοιχεία δείχνουν καθαρά, ότι η αξιολόγηση και η επίταση αποτελούν τα εκφραστικά-επικοινωνιακά κίνητρα για δομικές καινοτομίες και μη-στάνταρ φαινόμενα της ΓτΝ.

3.3. Συνομιλιακά στοιχεία

Σημαντικές ιδιαιτερότητες της ΓτΝ, που ωστόσο δεν έχουν ακόμη ερευνηθεί διεξοδικά, διαφαίνονται στο επίπεδο της συνομιλικής διάδρασης κατάφαση και απόφαση, η έκφραση ευχαριστίας, συγνώμης, συμφωνίας ενθουσιασμού κτλ. συνιστούν τυποποιημένες γλωσσικές πράξεις, μπορούν να πραγματοποιηθούν με λειτουργικά ισοδύναμο, αλλά υφολογικά και κοινωνικά διαφοροποιημένο γλωσσικό υλικό. Η ανανέωση του υλικού αυτού, που στη ΓτΝ στηρίζεται μεταξύ άλλων στο δανεισμό, είναι μορφή γλωσσικού παιχνιδιού, ενώ ταυτόχρονα επιτρέπει και τη συμβολική έκφραση αλληλεγγύης ή πολιτισμικών επιρροών.

Στη ΓτΝ θα βρούμε ιδιαίτερους χαιρετισμούς και αποχαιρετισμούς (π.χ. ΓΕ *hi*, ΝΕ *αντε μπάι ή τσα για*), καθώς και ιδιαίτερες προσφωνήσεις (π.χ. ΓΕ *Alter* (=γέρο), ΓΑ *pote* (=φίλε, κολλητέ)). Για την ΝΕ ΓτΝ ας αναφερθούμε συλλογική προσφώνηση *άτομα*, διάφορες εκφραστικότερες παραλλαγές κοινού πλέον *μεγάλε* (σε *γίγαντα, σε μέγιστε* κ.α.), και η χρήση αγγλικών υποκοριστικών: *Γιάννης > Τζον / Τζόννης, Δημήτρης > Τζιμς / Τζιμέκς Τζιμέρας*. Σαν αποφατικά στοιχεία με τη λειτουργική αξία του "όχι" "αποκλείεται", θα βρούμε για παράδειγμα ΓΕ *null* (=μηδέν) και ΝΕ *ούτε σφαίρες ή χιός* (αντιμετάθεση του *όχι*). Στερεότυπες εκφράσεις της ΓτΝ χρησιμεύουν μεταξύ άλλων στην εισαγωγή μιας διήγησης: ΝΕ *έκου πάθεις!*, ΓΕ *das mußt du dir reinziehen* (κυριολ.: πρέπει να σου το τραβήξει), ΓΑ *je te dis pas* (κυριολεκτικά: δε σου λέω τίποτα). Στερεότυπες εκφράσεις αρνητικό περιεχόμενο εμπεριέχουν κατά κανόνα χυδαίο λεξιλόγιο και ενίοτε παρουσιάζουν ομοιότητες σε μεταφορικό επίπεδο. Το παραδ. (

δείχνει πώς η απόρριψη του συνομιλητή πραγματοποιείται στις ιουσορικές γλώσσες με βάση την ίδια εικόνα.

- (13) NE μου πρήζεις / σπας τ' αρχίδια
 GE *du gehst mir auf die Eier / den Sack*
 ΓΑ *tu me gonfles les couilles / tu me les gonfles*
 IT *tu mi rompi le palle*

3.4. Δανεισμός

Ο δανεισμός στη ΓτΝ δεν περιορίζεται στα αγγλικά, αλλά εντάσσεται σε μια γενικότερη τάση "εξωτικοποίησης" του λεξιλογίου. Έτσι βρίσκουμε μεταξύ άλλων ισπανισμούς στα IT, ιταλισμούς και σλαβισμούς στα GE (δες Radtke 1990). Όσον αφορά τον δανεισμό από τα αγγλικά, ιδιαιτερότητες της ΓτΝ διαφαίνονται τόσο στο είδος των δανείων όσο και στην μορφολογική και σημασιολογική τους ενσωμάτωση. Στην πρώτη περίπτωση διαπιστώνονται δύο είδη επιλεκτικού δανεισμού, που απαντούν και στις τέσσερις ΓτΝ που εξετάζουμε. Πρώτον, οι νέοι δανείζονται λεξικές μονάδες που είναι ήδη κοινωνικά ή υφολογικά μαρκαρισμένες στη γλώσσα-δότη: υβριστικούς χαρακτηρισμούς όπως *sucker*, *motherfucker*, ρήματα όπως *freak out*, *flip out*, επίθετα όπως *cool*, *groovy*. Δεύτερον, οι νέοι δανείζονται φρασολογικά και συνομιλιακά στοιχεία: χαιρετισμούς και προσφωνήσεις (δες 3.3.), επιφωνήματα όπως *wow*, *alright*, *yeah man!*, συνομιλιακούς δείκτες όπως *okay*, *anyway*, καθώς και λεξήματα για γλωσσικές πράξεις όπως ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ και ΣΥΓΓΝΩΜΜΗ (14) (παραδείγματα από γραπτά κείμενα):

- (14) NE Λοιπόν κατ' αρχήν *thanks* για τα περιοδικά.
Sorry που καθυστέρησα να σου στείλω γραμματάκι
 GE *Thanx an Robert für allerallerletzte Kopien*
Kann ich eben mal nix mit anfangen, sorry
 ΓΑ *j'avais pas prévu quelque chose pour une interview - alors y en a pas fait...sorry!*

Πολλά δάνεια στη ΓτΝ είναι διεθνισμοί αγγλικής προέλευσης, που αναφέρονται στη νεανική κουλτούρα και/ή διαδίδονται μέσω αυτής. Οι διεθνισμοί αυτοί ενσωματώνονται στην εκάστοτε γλώσσα-λήπτη, όπως δείχνουν τα συγκριτικά παραδ. (15) και (16) για τις λέξεις *metal* (=σπαδος του *heavy metal*) και *to flip (out)* (=αναστατώνομαι, ενθουσιάζομαι).

- (15) NE μεταλάς / μεταλόβιός (16) NE φλιπάρω, φλιπαρισμένος
 ΓΑ *metalleux, metallo* ΓΑ *flipper, flippant, flippé*

Η μορφολογική ενσωμάτωση των αγγλισμών πραγματοποιείται στους παραγωγικούς τύπους σχηματισμού της εκάστοτε ΓτΝ. Στο NE υλι βρίσκουμε δάνεια ΟΥΣ με όχι λιγότερα από 10 διαφορετικά επιθήματα (δ και παραδ. (1α), (4), (7), (15)). Και στις τέσσερις ΓτΝ βρίσκουμε αφηρημέν (π.χ. NE *gay* > *γκειλίκι*, ΓΑ *to kill* > *killerie*, GE *to check* > *checken* > *Checkerte* και μετοχικά επίθετα (π.χ. NE *freak* > *φρικαρισμένος*, IT *flip* > *slippato*, Γ *flash* > *flashant*, GE *flip* > *weggeslippt*). Τα μορφολογικά ενσωματωμένα δάνεια μπορούν να παρουσιάσουν ξεχωριστές σημασιολογικές εξελίξεις σε κάθε γλώσσα-λήπτη, όπως δείχνει το παραδ. (17).

- (17) NE μου ρθε φλασάκι (=ξαφνική ιδέα, σκέψη, παρόρμηση)
 φλασάτος / φλασαριστός (=ωραίος, φανταχτερός)
 flash ΓΑ *flasher sur qqn./qqch* (=γουστάρω, τρελαίνομαι για κάτι)
 GE *-flash* [2ο συνθετικό] (=έντονη επιθυμία ή ανάμνηση)
 IT *è flashato* (=είναι τρελός)
ho avuto un flash (=το θυμήθηκα)

Η δημιουργική πλευρά του δανεισμού στη ΓτΝ διαφαίνεται και στη χρήση των δανείων άγνωστες στη γλώσσα-δότη. Τα δάνεια χρησιμεύουν στη δημιουργία συνωνύμων, π.χ. GE *viel Fun* κατά το *viel Spass* (=καλή διασκέδαση), NE *φραγκοκίλερ* κατά το *φραγκοφωνιάς* (=τσιγκούνης). Ακόμη η γνώση της ξένης γλώσσας αξιοποιείται σε γλωσσικά παιχνίδια όπως κατά λέξη μετάφραση γηγενών ιδιοτισμών: NE *θα σου αλλάξω τα φώτα* > *I'gonna change your lights*, NE *σιγά τον πολυέλαιο* > *slow down the muchoil*, Γ *tote Hose* (κυριολ.: ψόφιο παντελόνι, μεταφορικά: ψόφια κατάσταση) > *dec trousers*. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι η χρήση της ξένης γλώσσας δεν συνιστά απειλή για τη μητρική, αλλά αντίθετα αποτελεί πηγή υφολογικής ποικιλότητας.

4. Συμπέρασμα

Ένα πρώτο συμπέρασμα της συγκριτικής έρευνας είναι ότι οι ομοιότητες και κοινές τάσεις στις σημερινές ΓτΝ ανάγονται σε τρία σημεία σύγκλιση τη διεθνή διάσταση της νεανικής κουλτούρας, την αργκοτική παράδοση της εκάστοτε εθνικής γλώσσας, και τα εκφραστικά-επικοινωνιακά κίνητρα που χαρακτηρίζουν τη νεανική ηλικία. Απο τα κοινά αυτά σημεία απορρέουν

χράλληλες δομικές τάσεις. Μια συστηματικότερη συγκριτική έρευνα, που α πρέπει να συμπεριλάβει περισσότερες γλώσσες και να εξετάσει όχι μόνο ημεία σύγκλισης, αλλά και σημεία απόκλισης, μπορεί να οδηγήσει σε ημαντικά ευρήματα πάνω στη σύγχρονη και τη διαχρονία της ΓτΝ. Πέρα π' αυτό, μπορεί ίσως να αποβεί χρήσιμη για τομείς της Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας, όπως η Μετάφραση και η επικοινωνιακά προσανατολισμένη ιδακτική Ξένων Γλωσσών.

Σημειώσεις

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της διδακτορικής μου διατριβής, που ρηματοδοτήθηκε από την DAAD, το Κοινωνικό Ίδρυμα "Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης" και το μεταπτυχιακό πρόγραμμα "Δυναμική Μη-Πρότυπων Ποικιλιών" του Παν/μίου Χαϊδελβέργης. Για σχόλια και κριτική ευχαριστώ τις/τους Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Χ. Αρμόνη, Α. Ιορδανίδου και Α. Scholz. Η ευθύνη για λάθη ή αμέλειες είναι φυσικά δική μου.

¹ Δες μεταξύ άλλων τα ακόλουθα δημοσιεύματα τύπου: Καθημερινή (4.10.92): "Η ξένη γλώσσα των νέων". Απογευματινή της Κυριακής (14.3.93): "Πάμε πλατεία;" Ταχυδρόμος (7.4.93): "Πως μιλούν οι νέοι". Απογευματινή (28.2.94): "Πήρανε τη γλώσσα στο...κρανίο". Βήμα (31.7.94): "Μειξο (ή ΜΑΧο) ελληνικά και ελληνικά του κ...λικ" (άρθρο του Καθ. Μπαμπινιώτη).

² Γενικά για τη διεθνή διάσταση της ΓτΝ δες Radtke 1992 καθώς και τα στοιχεία σε Zimmermann 1993 και Heinemann 1993.

³ Δες μόνο Μπαμπινιώτης 1986, εισαγωγικά Φραγκουδάκη (1987:72επ.), και πρόσφατα Ιορδανίδου/Androusoopoulos 1996.

⁴ Δες μεταξύ άλλων François-Geiger 1990, Somig 1981, Albrecht 1990.

⁵ Για τον όρο δες Αναστασιάδη-Συμεωνίδη (1986).

⁶ Δες π.χ. για τα ΓΑ François-Geiger (1991:211 επ.). Για τη χρήση μη-πρότυπων τύπων μετάπλασης στην ΝΕ αργκό της φυλακής δες Παπαδοπούλου 1988.

⁷ Για μια άλλη ερμηνεία του επιθέματος -τέ δες Ευθυμίου (στον ίδιο τόμο).

⁸ Στα ΝΕ η αποκοπή φαίνεται να αποτελεί τυπολογική καινοτομία, καθώς μέχρι τώρα αναφέρονται μόνο μάγικοί τύποι όπως (καλη-)σπέρια και πεντακο(-σια) (δες Αναστασιάδη-Συμεωνίδη 1986: 210).

⁹ Άλλοι τύποι μετατροπής στη ΓτΝ είναι η χρήση ΕΠΘ σε ρόλο ΟΥΣ (π.χ. ΓΑ *c'est la totale*), και ΟΥΣ σε ρόλο ΕΠΡ (π.χ. ΝΕ καπέκι (=κολλητά, αμέσως μετά): και καπέκι έργεται κι ο Κώστας).

¹⁰ Για τα ΓΑ δες Verdelhan-Bourgade 1990, για τα ΓΕ Androusoopoulos 1997.

¹¹ Κατά την Verdelhan-Bourgade 1990.

¹² Η χρήση του ΝΕ πολύ σαν επιτακτικό-αξιολογικό μόριο ξεκίνησε πιθανότατα ως φαινόμενο αφάιρσης (δες Αναστασιάδη-Συμεωνίδη 1986:161, Σημ.13), σήμερα όμως φαίνεται, τουλάχιστον στη ΓτΝ, να έχει γραμματικοποιηθεί.

Απο την ευρωπαϊκή βιβλιογραφία πάνω στη ΓτΝ δίνεται μόνο μια επιλογή βασικών εργασιών. Οι τίτλοι με την ένδειξη [*] είναι συλλογές άρθρων, με την ένδειξη [+] συγκριτικές εργασίες.

[+] ALBRECHT, J. (1993) "Esistono delle caratteristiche generali del linguaggio giovanile?" RADTKE (ed.), 25-34.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ-ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ, Α. (1986) Η νεολογία στην Κοινή Νεοελληνική. Θεσσαλονίκη. [Α.Π.Θ., Επ. Επετηρ. τ. Φιλοσοφ. Σχ., Παρ. Αρ. 65]

ANDERSSON, L. / P. TRUDGILL (1990) *Bad Language*. Oxford:Blackwell.

ANDROUTSOPOULOS, I. (1997) *Jugendsprache und Textsorten der Jugendkultur*. Diss. Univ. Heidelberg.

APOSTOULOU-PANARA, A. (1994) "Language change under way? The Case of the Definite Article in Modern Greek" PHILLIPAKI-WARBURTON, I / K. NICOLAIDI / M. SIFIANOU (eds.): *Themes in Greek Linguistics: papers from the First International Conference on Greek Linguistics, Reading, September 1993*. 397-404. Amsterdam/Philadelphia: Benjamins.

[*] BANFI, E. / A. SOBRERO (eds.) (1992) *Il linguaggio giovanile degli anni novanta*. Roma, Bari: Laterza.

CHAMBERS, J.K (1995) *Sociolinguistic theory: linguistic variation and its social significance*. Oxford UK & Cambridge US: Blackwell. [Language in Society; 22].

CHESHIRE, J. (1987) "Age- and Generation-specific Use of Language" AMMON, U. / N. DITTMAR / K.J. MATTHEIER (eds.) *Sociolinguistics. An International Handbook of the Science of Language and Society*. Vol. 1., 761-780. Berlin/New York: de Gruyter.

ΦΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗ, Α. (1987): Γλώσσα και ιδεολογία: κοινωνιολογική προσέγγιση της ελληνικής γλώσσας. Αθήνα : Οδυσσεύς.

FRANÇOIS-GEIGER, D.-M. (1990): "Argots: la cohabitation" *Europe* 738, 30-35.

_____ (1991): "Οι αργκό" (της ιδίας) Θέματα κοινωνικής και θεωρητικής γλωσσολογίας. Συμβολή σε μια θεωρία της γλωσσικής πράξης. Κεφ. 11, 211-236. Αθήνα:Νεφέλη.

HEINEMANN, M (1993) "Jugendsprache: Theoretische Standpunkte und methodische Zugriffe" *Der Deutschunterricht* 45/3, 84-86.

HENNE, H. (1986) *Jugend und ihre Sprache*. Berlin, New York : de Gruyter.

ΙΟΡΔΑΝΙΔΟΥ, Α. / I. ANDROUTSOPOULOS (1996) "Teenage Slang in Modern Greek". *Proceedings Volumes of the 2nd International Conference on Greek Linguistics*. Salzburg [in print].

[*] *LANGUE FRANÇAISE* 90 (1991): "Parlures Argotiques". Ed. par D. FRANÇOIS-GEIGER / J.P. GOUDAILLER. Paris.

LEFKOWITZ, N. (1991) *Talking Backwards, Looking Forwards. The French Language Game Verlan*. Tübingen: Narr.

- approaches to language and ethnicity. Cambridge: Cambridge Univ. Press.
- LEVINSON, S.C. (1988): "Conceptual Problems in the Study of Regional and Cultural Style". DITTMAR N. / P. SCHLOBINSKI (eds.) *The Sociolinguistics of Urban Vernaculars. Case Studies and their Evaluation*. Berlin, New York: de Gruyter. [Sociolinguistics and Language Contact; 1]
- ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ, Γ. (1986) "Η γλώσσα των νέων". Ελληνικός Γλωσσικός Όμιλος (εκδ.) Γλώσσα. Αναζητήσεις και συζητήσεις. Αθήνα: Καρδαμίτσα.
- [*] OBST (1989) OSNABRUECKER BEITRAEGE ZUR SPRACHTHEORIE 41: *Jugendsprache*. Osnabrück.
- ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Π. Δ. (1988) "Γλώσσα και φυλακή". Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών 68Α, 163-203. Αθήνα: Ε.Κ.Κ.Ε.
- RADTKE, E. (1990) "Substandardsprachliche Entwicklungstendenzen im Sprachverhalten von Jugendlichen im heutigen Italien". HOLTUS, G/ E. RADTKE (eds.) *Sprachlicher Substandard III: Standard, Substandard und Varietätenlinguistik*. 128-171. Tübingen: Niemeyer.
- [+] _____ (1992) "La dimensione internazionale del linguaggio giovanile". BANFI / SOBRERO (eds.), 5-44.
- [*] _____ (ed.) (1993) *La lingua dei giovani*. Tübingen: Narr.
- ROMAINE, S: (1984) *The Language of Children and Adolescents. The Acquisition of Communicative Competence*. London: Blackwell. [Language in Society; 7]
- SCHLOBINSKI, P. / G. KOHL / I. LUDEWIGT (1993) *Jugendsprache. Fiktion und Wirklichkeit*. Opladen: Westdeutscher Verlag.
- SORNIG, K. (1981) *Lexical Innovation. A Study of Slang, Colloquialisms and Casual Speech*. Amsterdam: Benjamins. [Pragmatics & Beyond; II:5]
- VERDELHAN-BOURGADE, M. (1990) "Communiquer en français contemporain: 'Quelque part ça m'interpelle', phénomènes syntaxiques en français branché". *La Linguistique* 26, 53-69.
- WALTER, H. (1984) "L'innovation lexicale chez les jeunes Parisiens". *La Linguistique* 20, 69-84.
- ZIMMERMANN, K. (1991) "Die französische Jugendsprache und ihr Verhältnis zu anderen Sprachvarietäten". SCHLIEBEN-LANGE, B. / A. SCHÖNBERGER (eds.) *Polyglotte Romania: homentage a Tilbert Didac Stegmann*. Bd. 2., 905-935. Frankfurt a.M.: Domus Editoria Europaea.
- [+] ZIMMERMANN, K. (1993) "Einige Gemeinsamkeiten und Differenzen der spanischen, französischen und deutschen jugendsprachlichen Varietäten". ROVERE, G. / G. WOTJAK (eds.) *Studien zum romanisch-deutschen Sprachvergleich*. 121-130. Tübingen: Niemeyer.

ΔΕΞΙΩΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ: γλώσσα των νέων, κοινωνική γλωσσολογία, αργκό.
Key-words: sociolinguistics, teenage slang, youth talk, slang, argot.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΤΙΓΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.

Résumé

Cet article a comme but de chercher et d'analyser les facteurs de la différenciation sociolinguistique concernant l'idiome de Thessalie. Plus précisément, il vise à étudier l'attitude des personnes qui parlent la Langue Neo-Hellénique vers les personnes qui parlent l'idiome de Thessalie.

Πρόλογος

Η ανακοίνωση αυτή αποτελεί το πρώτο μέλος μιας έρευνας που διεξάγεται στο Α.Π.Θ. με σκοπό να 'ανιχνεύσει' τον τρόπο με τον οποίο "βλέπουν" αντιμετώπιζουν οι σύγχρονοι Έλληνες και συγκεκριμένα οι σύγχρονοι φοιτητές, τα τοπικά ιδιώματα-διαλέκτους της χώρας τους και ειδικότερα το τοπικό ιδίωμα της Θεσσαλίας.

Η γλώσσα της Θεσσαλίας χαρακτηρίζεται ως "απολιτισμένη" διότι η διαφοροποίησή της από την Κοινή Νεοελληνική Γλώσσα έγκειται κυρίως στο επίπεδο της φωνολογίας και της πραγματοποίησης του λόγου, και όπως θα δούμε στη